

Soltan Mahmydyň öz wezir-wekillerini dür bilen synaýşy hakynda hekaýat

Category: Goşgular, Kitapcy, Sözler

написано kitapcy | 21 января, 2025

Soltan Mahmydyň öz wezir-wekillerini dür bilen synaýşy hakynda hekaýat Soltan Mahmydyň öz wezir-wekillerini dür bilen synaýşy hakynda hekaýat

Soltan Mahmyt hakda bar şeýle gürrüñ:

Wezir-wekillerni çagyryp bir gün,

Saklap aýasynda bir tokga dürün,

«Şuň gymmaty näçe? Anyklap beriň.

Bu işi sen oňat başarsyň, belki?» –

Diýip, wezirinden sorapdyr ilki.

Wezir hil bir jogap tapan dek ylla,

Diýen: «Muň bahasy kyrk halta tylla!»

Soltan aýdan: «Sözüň hak bolsa eýsem,

Senden bir haýyışym – şu düri döw sen!»

Gorkusyna titräp, şey diýen wezir:

«Kim beýle baýlyga elini degir?

Sizden bir towakgam, keremli şahym,

Men muny başarman, ötüň günähim».

Soltan wezirine ýylgyryp bakdy,

Diýdi: «Bu sözleriň göwnüme ýakdy.

Şoň üçin buýrugma ediň-de berjay,

Ýapyň wezirime gymmatly serpaý».

Soltanyň ýag garylan dek sesine,

Ýüzlendi ol kösgüň beýemcisine:

«Meniň aýamdaýky şu tokga dürüň
Gymmaty näceräk? Anyklap beriň!»

«Bilmek isleseňiz pikirmi meniň,
Ýarpy şalyga deň gymmaty munuň!»

Soltan aýdan: «Sözüň hak bolsa eýsem,
Sendenem haýyşym – şu döri döw sen».

Beýemci syapaýy, diýseň tap bilen,
(Serpay hantamady soltandan olam).

«Beýle ajap zady keremli şahym,
Asla döwüp bilmen, ötüň günähim.

Beýtsem, meñzäp tüýs bir päliýamana,
Deň borun hazyna talaň salana».

Soltan beýemcä-de ýylgyryp bakdy,
Diýdi: «Bu sözleriň göwnüme ýakdy.

Şoň üçin buýrugmy ediň-de berjaý,
Ýapyň siz muňa-da gymmatly serpaý».

Soňra ol dür elden-ellere geçdi,
Serdara-da ýetde, emire ýetdi.

Öñküleriň sözün gaýtalap bir laý,
Olaram egine ýapyndy serpaý.

Dürüň bahasyny sorap her kesden,
Soltan şol bir meňzeş jogaby eşden.

Öñküleriň aýdanny bir-bir gaýtalap,
Halat ýapynýarlar alan dek diläp.

Öz pikriň bolmazlyk beýle ýagdayda,
Ýigrenji zat – bir söz bilen aýdaňda.

Düri berip Aýaz hyzmatkärine
Soltan sowalyny gaýtalan ýene.

«Bu dürүň bahasyn sorasaň menden,
Çökder ol sultanym, çak edişiňden».

Soltan aýdan: «Sözüň hak bolsa eýsem,
Sendenem haýyşym – şu düri döw sen».

«Sizden gelen buýruk şu bolsa eger,
Hyzmatkäriň muny beterem döwer» –

Diýip, ol döwmäge häzirlenende,
«Seň edýäniň näme, biakyl gende?

Bu gabahat işe goşmakaň başyň,
Dürüň niçik gymmat zatdygna düşün».

Diýip, şanyň daşyn gallap duranlar
Aýaz hyzmatkäre hemle uranlar.

«Soltanym, döwletiň sarsmaz sütuni,
Allaň haky üçin diňläň siz meni.

Häzire çen gol ýapdyňyz galada,
Bular göz gyzdyryp serpaý, halada,

Bary öňe tutup diňe öz nepin,
Ýalan sözlediler bildirmän sepin.

Siziň buýrugyňz biz üçin kanun,
Bulaň birem oňa bolmady tabyn.

«Dürden belent goýup sähel almytyn,
Bulaň hilä ýüz uranny bilmediň...»

Ýüregne jüñk bolup Aýazyň sözi,
Soltan diýen: «Indi tanadym sizi.

ählijäňiz kezzap, aldawçy, haýyn,
Şundan şeýlæk biriňizem görmäýin!»

Soň Aýaza bakyp, diýipdir şeýle:
«Indi bu ýagdaýyň sebäbin söýle.

Nädip bułaň aldawyna düşenmi
Men bilmän gezdimkam häzire çenli!»

Oňa şeýle jogap beripdir Aýaz:
«Ýalñyşjak adama sebäp kän, garaz.

Bar günä özünde, özgeden görme,
Ynanpsyň olaň ýalan sözlerne.

Ynanjaň bolmaňam bar çaky-çeni,
Olar hoş söz bilen aldapdyr seni.

Bilipdirler öwgä maýyldygyňy,
Mydam diňlemäge taýyndygyňy

Añyp, ahyr şondan boljagňy heläk,
Öwüpdirler seni uguň ýekeläp.

Özüň döredipsiň amatly şerti
Şondan bärem şahaň egrelip barşy.

Ahyr netijesin bu gün gördüniz,
Belki, ol şahany dograldarsyňyz.

Egri ağaç ýarsgynyna gidýärmiş,
Akyldarlar ondan heder edýärmiş.

Kim ymykly batyp öwgiň lüýgüne,
Çykyp bilmän, çöküp gidýär düýbüne.

Kim ýarsyndan gaýdýar beýle zyýanyň,
Bularyň hersine delilim taýyn.

Aýdyň siz, şu sözleň ýalany barmy?
Soltanyň, galany özüňe bagly». Goşgular